

Ein cyf: MA-L/FM/0218/15

David Melding AC
Cadeirydd – Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

3 Rhagfyr 2015

Annwyl David

Mae Llywodraeth Cymru yn ddiolchgar i'r Pwyllgor am ei adroddiad, *Deddfu yng Nghymru*, ac mae'n croesawu'r cyfle i ymateb i'r argymhellion. Mae ein hymateb llawn wedi ei atodi i'r llythyr hwn.

Yn ein hymateb, rydym yn cyfeirio at waith sy'n mynd rhagddo i adolygu'r dull cyfredol o reoli rhaglen ddeddfwriaethol y Llywodraeth i baratoi ar gyfer y Pumed Cynulliad. Bwriad y gwaith hwn yw adeiladu ar nifer o newidiadau a wnaethpwyd eisoes i brosesau Llywodraeth Cymru yn ystod y Pedwerydd Cynulliad. Fel y gwelwch o'r ymateb, mae cryn dipyn o orgyffwrdd rhwng argymhellion y Pwyllgor a gwaith sydd ar y gweill fel rhan o'n hadolygiad. Mae hyn yn galonidid i ni, oherwydd mewn sawl ystyr y mae'n glir fod y Pwyllgor yn rhannu ein gweledigaeth o sut y dylai dull y Llywodraeth o ran ei rhaglen ddeddfwriaethol barhau i ddatblygu a gwella. Mae'r agweddau allweddol sy'n ganolog i hyn yn cynnwys:

- Datblygu polisi cynhwysfawr yn gynnar yn y broses ar gyfer pob cynnig deddfwriaethol,
- Pennu ac ystyried goblygiadau ariannol yn gynnar yn y broses;
- Ymgysylltu effeithiol â rhanddeiliaid drwy gydol y broses ddeddfwriaethol.

Er nad yw Llywodraeth Cymru yn cytuno â rhai o'r sylwadau a wneir ar Ffiliau'r Llywodraeth yn yr adroddiad, rydym wrth gwrs yn cydnabod pwysigrwydd pob un o'r agweddau allweddol hyn ac roeddem yn hapus i ystyried sut y gallwn barhau i wella ein dull o ymdrin â hwy. Mae'n rhaid i'r gwaith o gynllunio a rheoli Rhaglen Ddeddfwriaethol y Llywodraeth fod mor drwyadl â phosibl ar gyfer y tymor nesaf.

I'r perwyl hwn, rydym wedi pennu yr hyn a gredwn yw rhai o'r prif ffactorau i'w hystyried o ran maint Rhaglen Ddeddfwriaethol nesaf Llywodraeth Cymru a'r gwaith o'i rheoli, sef – yn benodol:

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0300 0603300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0300 0604400
YP.PrifWeinidog@cymru.gsi.gov.uk • ps.firstminister@wales.gsi.gov.uk

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

- Fel rheol, ni ddylai Llywodraeth Cymru gyflwyno mwy na 5 neu 6 o Filiau bob blwyddyn. Ni ddylai'r un Bil fod wedi'i amserlennu i gael ei gyflwyno yn y flwyddyn olaf, hynny yw ar ôl 30 Ebrill 2020;
- Dylai Llywodraeth Cymru symud at ddatganiad deddfwriaethol blynyddol a chael cylch cynllunio treigl ar gyfer ei Rhaglen Ddeddfwriaethol;
- Bydd cynigion deddfwriaethol yn parhau i gael eu blaenoriaethu yng nghyd-destun y Rhaglen Ddeddfwriaethol gyfan – gan fod yn ystyriol o sut y gall y Rhaglen Ddeddfwriaethol gyffredinol effeithio ar ein partneriaid cyflenwi a'r sector preifat;
- Dylid mireinio a chryfhau y dull mewnol o asesu Biliau cyn cael cytundeb Gweinidogol ffurfiol i'w cyflwyno, lle bo hynny'n bosibl.

Allan o'r 19 argymhelliad yn yr adroddiad hwn sydd yn gyfan gwbl neu yn rhannol ar gyfer Llywodraeth Cymru, rydym wedi gallu derbyn 17 ohonynt yn eu cyfanrwydd, mewn egwyddor neu yn rhannol.

Dylwn nodi nad yw ymateb Llywodraeth Cymru yn rhoi sylwadau helaeth ar hyn o bryd ar argymhellion unigol sy'n ymwneud â sefydliadau eraill, yn arbennig y rhai ar gyfer Pwyllgor Busnes y Cynulliad. Fodd bynnag, hoffwn bwysleisio y gallai'r argymhellion hyn gael effaith gynyddol sylweddol ar hyd y broses ddeddfwriaethol, ar amser Aelodau'r Cynulliad ac amser Cyfarfod Llawn y Llywodraeth. Gallai hefyd effeithio ar yr adnoddau sydd ar gael mewn cyfnod o gyfyngiadau ariannol. Byddem, felly, yn dymuno ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog yn eu cyfanrwydd.

Unwaith eto, hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor am yr adroddiad defnyddiol hwn. Hoffwn hefyd fanteisio ar y cyfle hwn i gydnabod cyfraniadau sylweddol y Pwyllgor at y broses o graffu ar y ddeddfwriaeth a ystyriwyd gan y Cynulliad y tymor hwn. Hoffwn dalu teyrnged hefyd i waith Gweinidogion, Aelodau a swyddogion (y Llywodraeth a Chomisiwn y Cynulliad) wrth ymdrin â deddfwriaeth sylfaenol yn ystod y Cynulliad hwn.

Yn gywir

CARWYN JONES

Ymateb Ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru i adroddiad y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol sy'n dwyn y teitl Deddfu yng Nghymru

3 Rhagfyr 2015

Ceir ymatebion manwl i argymhellion yr adroddiad isod:

Argymhelliad 1

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru:

- (i) yn cynnal adolygiad trylwyr o'i phroses datblygu a'r broses fewnol o gydgyssylltu'r rhaglen ddeddfwriaethol, ac yn eu hailwampio;
- (ii) yn sicrhau bod systemau cynllunio strategol effeithiol, monitro, cyflawni a rheoli ansawdd yn eu lle i sicrhau bod Biliau cyflawn sydd wedi'u hystyried yn drwyadl yn cael eu cyflwyno i'r Cynulliad graffu arnynt;
- (iii) yn cyhoeddi'r fframwaith llywodraethu diwygiedig ar gyfer ei rhaglen ddeddfwriaethol gan gynnwys y llinellau atebolrwydd a'r prosesau penderfynu ar gyfer paratoi ei Biliau a'u cymeradwyo.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Mae Llywodraeth Cymru wrthi eisoes yn adolygu ei dull o reoli rhaglen ddeddfwriaethol y Llywodraeth, yn barod erbyn y Pumed Cynulliad. Gwneir y gwaith hwn yn rhannol er mwyn gwerthuso nifer o newidiadau a wnaethpwyd eisoes i brosesau Llywodraeth Cymru yn ystod y Pedwerydd Cynulliad. Er nad ydym yn credu bod angen ailwampio'r prosesau'n llwyr, rydym eisiau sicrhau bod y gwaith o gynllunio a rheoli y rhaglen ddeddfwriaethol mor drwyadl ag sy'n bosibl. Llywodraeth nesaf Cymru fydd yn gwneud y penderfyniadau terfynol ynghylch rheoli rhaglen ddeddfwriaethol y Llywodraeth yn y Pumed Cynulliad a chyhoeddi gwybodaeth yn ei chylch. Wedi iddynt gael eu cwblhau, bydd y newidiadau i'r broses yn cael eu hadlewyrchu yn Llawlyfr Deddfwriaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer Biliau'r Cynulliad, a fydd yn cael ei gyhoeddi. Bydd prosesau Llywodraeth Cymru yn parhau i gael eu monitro gan Fwrdd y Rhaglen Ddeddfwriaethol a bydd unrhyw newidiadau a wneir yn cael eu hadlewyrchu yn y Llawlyfr cyhoeddedig.

Goblygiadau Ariannol – Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo o fewn y cyllidebau cyfredol.

Argymhelliad 2

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru:

- (i) fabwysiadu meini prawf datblygu polisi cadarnach yn seiliedig ar y rhai a amlygwyd gan Gomisiwn y Gyfraith;
- (ii) ymrwymo i ddarparu cyfnodau ymgynghori priodol a chynharach i sicrhau bod cyfnod digonol yn cael ei ganiatáu i adlewyrchu cymhlethdod a chwmpas pob darn o ddeddfwriaeth arfaethedig a'r angen am ymgynghoreion cynrychiadol i geisio barn rhanddeiliaid;
- (iii) ymrwymo i esbonio'n eglur i randdeiliaid sut mae eu hadborth wedi dylanwadu ar ei chynigion deddfwriaethol, gan gynnwys y rhesymau pam mae

eu barn yn cael ei hadlewyrchu yn y cynigion deddfwriaethol neu ddim yn cael ei hadlewyrchu ynddynt;

(iv) ymgorffori pwyntiau (i) i (iii) uchod i ganllawiau mewnol ar gyfer eu defnyddio ar draws holl adrannau Llywodraeth Cymru fel arf hanfodol i ddatblygu cynigion deddfwriaethol

Ymateb: Derbynn yn rhannol

Mae dull Llywodraeth Cymru o ddatblygu polisi eisoes yn gyson â'r egwyddorion a bennir gan Gomisiwn y Gyfraith. Mewn ffordd debyg, fel rhan o'n dull o ddatblygu polisi rydym yn ystyried a yw deddfwriaeth yn angenrheidiol ac, os felly, pa fath o ddeddfwriaeth y dylai fod. Yn yr un modd, mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i ymgynghori ar ddeddfwriaeth ar wahanol gamau, sef Papur Gwyrdd, Papur Gwyn neu Fil Drafft. Yn dilyn ymgynghoriad, bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried ymatebion i'r ymgynghoriad, a byddwn yn egluro sut yr ydym wedi rhoi ystyriaeth i'r safbwyntiau a fynegwyd cyn cyflwyno'r Bil neu wrth ei gyflwyno.

Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i ystyried sut y gall ymgynghori mor effeithiol â phosibl ar bob cynnig deddfwriaethol.

Goblygiadau Ariannol – Nid oes goblygiadau ariannol newydd yn codi o'r ymateb i'r argymhelliad hwn.

Argymhelliad 3

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylid cael rhagdybiaeth o blaid cyhoeddi Biliau drafft. Mae'r argymhelliad hwn yn gymwys i Lywodraeth Cymru ac i Aelodau Cynulliad sydd wedi cael caniatâd i gyflwyno Biliau.

Ymateb: Gwrthod

Mae Llywodraeth Cymru yn ceisio sicrhau bod ymgynghori'n digwydd ar adeg sy'n caniatáu deialog effeithiol ac ystyrllon gyda rhanddeiliaid. Gall ymgynghori ar Fil drafft fod yn ffordd effeithiol o drafod gyda rhanddeiliaid Fodd bynnag, ceir ffyrdd effeithiol eraill o ymgynghori a allai fod yn fwy priodol, yn dibynnu ar y cynigion deddfwriaethol penodol dan sylw.

Goblygiadau Ariannol – Dim.

Argymhelliad 4

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai'r Pwyllgor Busnes baratoi cynigion i ddiwygio Rheol Sefydlog 26.6 i'w gwneud yn ofynnol i Femoranda Esboniadol:

- (i) ddatgan a gafodd Bil ei gyhoeddi fel drafft llawn neu ddrafft rhannol, ac os mai rhannau ohono sy'n ddrafft, pa rannau yw'r rheini;
- (ii) crynodeb manwl o sut y mae Bil a gyflwynwyd wedi ei ddiwygio ers y Bil drafft, a'r rhesymau dros unrhyw newidiadau a fabwysiadwyd;
- (iii) y rhesymau, os yn berthnasol, am beidio â chyhoeddi Bil ar ffurf drafft.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 5

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod memorandwm ariannol yn cael ei gyhoeddi i gyd-fynd â'r holl Filiau drafft, sy'n cynnwys gwybodaeth am gostau'r polisi dan sylw, y sefyllfa ddeddfwriaethol a'r costau ar ôl gwneud y ddeddfwriaeth. Mae'r argymhelliad hwn yn gymwys i Lywodraeth Cymru ac i Aelodau Cynulliad sydd wedi cael caniatâd i gyflwyno Biliau.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn derbyn y gall fod yn fanteisiol cyhoeddi asesiad cychwynnol o'r buddion a'r effeithiau tebygol (ariannol ac ehangach) ochr yn ochr â Biliau drafft. Bydd y strwythur a'r cynnwys priodol ar gyfer yr asesiadau yn cael eu hystyried fel rhan o'r gwaith paratoi ar gyfer y Rhaglen Ddeddfwriaethol nesaf.

Goblygiadau Ariannol – Bydd y goblygiadau ariannol yn cael eu hystyried fel rhan o'r gwaith paratoi ar gyfer y Rhaglen Ddeddfwriaethol nesaf.

Argymhelliad 6

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru:

- (i) yn adolygu ei hagwedd at y cydbwysedd rhwng yr hyn a gaiff ei gynnwys ar wyneb Bil a'r hyn a roddir mewn is-ddeddfwriaeth;
- (ii) yn cyhoeddi canlyniad yr adolygiad hwnnw, gan gynnwys yr egwyddorion y bydd yn eu defnyddio wrth ddrafftio Biliau yn y dyfodol er mwyn sicrhau y ceir y cydbwysedd priodol.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Mae Llywodraeth Cymru yn rhoi ystyriaeth lawn i'r cydbwysedd rhwng deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth. Byddwn yn adolygu'r ffactorau y rhoddwyd ystyriaeth iddynt yn sgil canfyddiadau'r Pwyllgor. Bydd hynny'n cynnwys ystyried a fyddai datblygu set o egwyddorion yn briodol. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi canlyniad yr adolygiad hwnnw.

Goblygiadau Ariannol – Cynhelir yr adolygiad o fewn y cyllidebau cyfredol. Wedi i'r adolygiad hwn gael ei gwblhau, bydd angen i ymateb Llywodraeth Cymru iddo ystyried y goblygiadau o ran adnoddau.

Argymhelliad 7

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ystyried y technegau sydd ar gael ar gyfer gwneud dirprwyo pwerau yn fwy derbyniol, gan gynnwys rhoi pwrpas pwerau dirprwyedig a'r cyfyngiadau arnynt ar wyneb Bil.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn ystyried rhoi pwrpas pwerau dirprwyedig a'r cyfyngiadau arnynt mewn deddfwriaeth sylfaenol. Fodd bynnag, byddwn yn adolygu ein dull o wneud hyn fel rhan o'r adolygiad y gwnaethom ymrwymo iddo yn ein hymateb i Argymhelliad 6.

Goblygiadau Ariannol – Cynhelir yr adolygiad o fewn y cyllidebau cyfredol. Wedi i'r adolygiad hwn gael ei gwblhau, bydd angen i ymateb Llywodraeth Cymru iddo ystyried y goblygiadau o ran adnoddau.

Argymhelliad 8

Mae'r Pwyllgor yn argymhell na ddylai pwerau i wneud darpariaeth atodol neu ganlyniadol gael eu cynnwys fel mater o drefn mewn Biliau, ac y dylid eu cadw ar gyfer achosion lle mae rhesymau arbennig pam y mae angen i Lywodraeth Cymru ymdrin â materion bach neu ganlyniadol drwy ddeddfwriaeth ddirprwyedig. Dylid nodi rhesymau o'r fath yn glir yn y Memorandwm Esboniadol.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Bydd Llywodraeth Cymru yn adolygu ei dull fel rhan o'r adolygiad y gwnaethom ymrwymo iddo yn ein hymateb i argymhelliad 6. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno y dylai'r rhesymau dros gynnwys darpariaethau o'r fath mewn unrhyw Fil gael eu pennu'n glir yn y Memorandwm Esboniadol.

Goblygiadau Ariannol – Cynhelir yr adolygiad o fewn y cyllidebau cyfredol. Wedi i'r adolygiad hwn gael ei gwblhau, bydd angen i ymateb Llywodraeth Cymru iddo ystyried y goblygiadau o ran adnoddau.

Argymhelliad 9

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ymrwymo i wella ansawdd y deddfwriaeth a gyflwynir ganddi drwy:

- (i) fabwysiadu'r egwyddorion a argymhellir gan Gomisiwn y Gyfraith ac a amlygwyd ym mharagraff 113 o'r adroddiad hwn;
- (ii) cynnwys Swyddfa'r Cwnsler Deddfwriaethol mor gynnar yn y broses o ddatblygu polisi ag sy'n ymarferol ym mhob achos.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

O ran y tri awgrym cyntaf i wella ansawdd deddfwriaeth a amlinellwyd gan Gomisiwn y Gyfraith, mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod pwysigrwydd y canlynol: “*ensuring that instructions to counsel are comprehensive and clear and reflect fully thought out and agreed policy*”; “*having departments work closely with drafters to ensure that Bills are clear, concise, consistent, unambiguous, and easily intelligible, keeping technical terminology to a minimum*”, a “*minimising the need for government to table its own amendments to a Bill after it has entered the legislative process*”, yn ogystal ag argymhelliad y Pwyllgor i gynnwys “Swyddfa'r Cwnsler Deddfwriaethol mor gynnar yn y broses o ddatblygu polisi ag sy'n ymarferol”. Fel rhan o'r gwaith o adolygu'r ffordd y mae Llywodraeth Cymru yn cynllunio ac yn rheoli ei rhaglen deddfwriaethol, fel yr amlinellwyd yn Argymhelliad 1, ein bwriad yw sicrhau bod ein prosesau mewnol yn cefnogi'r awgrymiadau hyn cyn belled â phosibl.

O ran yr awgrymiadau canlynol gan Gomisiwn y Gyfraith: “*making greater use of Keeling Schedules (as part of the Explanatory Notes) to clarify changes that a bill makes to previous enactments*” a “*providing for the clear repeal of any existing enactments that are superseded by the bill*”, bydd angen i Lywodraeth Cymru ystyried y rhain ymhellach yn sgil adroddiad terfynol Comisiwn y

Gyfraith ar ffurf a hygyrchedd y gyfraith yng Nghymru. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi mai'r unig adeg y mae atodlenni Keeling o fudd yw pan wneir diwygiadau sylweddol a helaeth i ddeddfwriaeth sy'n bodoli eisoes. Mae Llywodraeth Cymru yn osgoi gwneud hynny lle bo'n ymarferol.

Goblygiadau Ariannol – Cynhelir y gwaith o adolygu'r ffordd y caiff rhaglen ddeddfwriaethol Llywodraeth Cymru ei chynllunio a'i rheoli o fewn y cyllidebau cyfredol.

Bydd angen ystyried unrhyw oblygiadau ariannol i Lywodraeth Cymru yn sgil adroddiad Comisiwn y Gyfraith yn ein hymateb i'r adroddiad hwnnw..

Argymhelliad 10

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod yn rhaid i Lywodraeth Cymru gyflwyno Biliau y gellir eu hystyried yn rhesymol yn rhai a ddatblygwyd yn llawn.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno y dylai Biliau, adeg eu cyflwyno, fod yn rhai a ddatblygwyd yn llawn. Dylai'r gwaith yr ydym yn ei wneud i adolygu'r ffordd y mae rhaglen ddeddfwriaethol Llywodraeth Cymru yn cael ei chynllunio a'i rheoli, y cyfeiriwyd ato yn ein hymateb i Argymhelliad 1, fod yn gymorth i gryfhau'r system sy'n cefnogi datblygiad Biliau fel ei bod yn fwy trwyadl. Fodd bynnag, nid ydym yn derbyn rhai o'r sylwadau ar Filiau Llywodraeth y Pedwerydd Cynulliad yn y cyswllt hwn. Mae llawer o resymau pam mae Biliau'n newid yn ystod y broses graffu, ac mae hyn yn rhan bwysig o'r broses ddemocrataidd.

Goblygiadau Ariannol – Cynhelir y gwaith o adolygu'r ffordd y caiff rhaglen ddeddfwriaethol Llywodraeth Cymru ei chynllunio a'i rheoli o fewn y cyllidebau cyfredol.

Argymhelliad 11

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru, mewn cydweithrediad â Chomisiwn y Gyfraith, yn datblygu cynllun hirdymor ar gyfer cydgrynhoi deddfau Cymru.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried yr argymhelliad hwn ar y cyd â'r adroddiad terfynol gan Gomisiwn y Gyfraith ar ffurf a hygyrchedd y gyfraith yng Nghymru – gan roi ystyriaeth hefyd i'r goblygiadau o ran adnoddau.

Goblygiadau Ariannol – Bydd angen ystyried unrhyw oblygiadau ariannol i Lywodraeth Cymru yn ein hymateb i'r adroddiad hwnnw.

Argymhelliad 12

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes yn ymrwymo i baratoi Rheol Sefydlog ar Filiau cydgrynhoi, a hynny'n ddelfrydol erbyn y Pumed Cynulliad. Dylai'r Rheol Sefydlog anelu at ddarparu llwybr carlam ar gyfer Biliau y mae'r Cwnsler Deddfwriaethol yn penderfynu nad ydynt yn cynnwys unrhyw newid sylweddol yn y gyfraith.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor. Gobeithiwn, fodd bynnag, y bydd adroddiad Comisiwn y Gyfraith ar ffurf a hygyrchedd y gyfraith yng Nghymru yn cael ei ystyried wrth lunio Rheolau Sefydlog newydd..

Argymhelliad 13

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes yn archwilio'r posibilrwydd o ddarparu gweithdrefn symlach ar gyfer Biliau sy'n diwygio'r gyfraith ac yn gweithredu adroddiadau Comisiwn y Gyfraith.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 14

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Gyfraith yn rhoi sylw i safbwyntiau'r rhanddeiliaid a gyfrannodd at ein hymchwiliad fel rhan o'u prosiect ar ffurf a hygyrchedd y gyfraith sy'n gymwys yng Nghymru.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae hwn yn argymhelliad i Gomisiwn y Gyfraith ei ystyried.

Argymhelliad 15

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn arwain ar gynhyrchu cronfa ddata derminoleg safonol, gan weithio'n agos â Chomisiynydd y Gymraeg.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae gan Lywodraeth Cymru gronfa derminoleg safonol (sef TermCymru) eisoes. Mae ar gael yn ddi-dâl i bawb ar-lein. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn ymwybodol o TermCymru ac mae wrthi'n trafod cydgysylltu'r gwaith o reoli terminoleg yng Nghymru gyda Llywodraeth Cymru a chyllidwyr a rhanddeiliaid strategol eraill.

Goblygiadau Ariannol – Nid oes goblygiadau ariannol newydd.

Argymhelliad 16

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru, gan weithio'n agos â Chomisiynydd y Gymraeg:

- (i) yn sefydlu cynllun tymor hir ar gyfer cynyddu'r gyfran o Filiau sy'n cael eu drafftio ar y cyd yn Saesneg ac yn Gymraeg;
- (ii) yn pennu meini prawf ar gyfer blaenoriaethu adnoddau ar gyfer drafftio mewn dwy iaith er mwyn sicrhau dyraniad i'r Biliau sydd fwyaf tebygol o elwa ar hynny.

Ymateb: Gwrthod

Er bod manteision i ddrafftio ar y cyd mewn rhai achosion, nid yw o reidrwydd yn fodel priodol ac effeithlon ar gyfer paratoi'r mwyafrif o Filiau. Gellir datblygu deddfwriaeth ddwyieithog o ansawdd uchel mewn sawl ffordd, a gellir defnyddio gwahanol ffyrdd mewn gwahanol amgylchiadau. Ni waeth beth fo'r prosesau mewnol, bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio i sicrhau bod Biliau'r Llywodraeth yn cael eu cyflwyno mewn fersiynau Cymraeg a Saesneg o ansawdd uchel.

Goblygiadau Ariannol – Nid oes goblygiadau ariannol newydd.

Argymhelliad 17

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Cwnsler Cyffredinol yn gweithio tuag at lunio Deddf Dehongli ar wahân i Gymru ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor hwn am y datblygiadau yn hyn o beth.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried yr argymhelliad hwn ar y cyd â'r adroddiad terfynol gan Gomisiwn y Gyfraith ar ffurf a hygyrchedd y gyfraith yng Nghymru. Byddai hefyd angen ymgynghori ymhellach yn y ffordd arferol pe bai Bil yn cael ei gynnegi.

Goblygiadau Ariannol – Bydd angen ystyried unrhyw oblygiadau ariannol i Lywodraeth Cymru yn ein hymateb i'r adroddiad hwnnw.

Argymhelliad 18

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru adolygu ei dull o ran Memoranda Esboniadol a chyhoeddi canlyniad yr adolygiad hwnnw yn barod ar gyfer y Pumed Cynulliad.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Byddai adolygiad ffurfiol o'r dull o ran Memoranda Esboniadol yn rhy gynnar ar hyn o bryd o ystyried yr argymhellion mewn rhannau eraill o'r adroddiad hwn i'r Pwyllgor Busnes ystyried diwygio Rheolau Sefydlog ynglŷn â dogfennaeth gysylltiedig. Fodd bynnag, bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried sut y gellir gwella ei dull o ran Memoranda Esboniadol cyn tymor nesaf y Cynulliad. Fel y cyfeiriwyd ato yn nhystiolaeth Llywodraeth Cymru, rydym wedi cychwyn ar y gwaith o ystyried beth yw'r ffordd orau o wella ein dull o ran Memoranda Esboniadol.

Goblygiadau Ariannol – Bydd yr ystyriaeth hon yn ffurfio rhan o waith sydd eisoes ar y gweill i adolygu'r ffordd y mae rhaglen ddeddfwriaethol Llywodraeth Cymru yn cael ei chynllunio a'i rheoli. Felly, bydd yn mynd rhagddo o fewn y cyllidebau cyfredol.

Argymhelliad 19

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes yn adolygu gofynion Rheol Sefydlog 26.6 erbyn y Pumed Cynulliad, a'i fod yn ystyried y canlynol yn benodol:

- (i) cynnwys gofyniad bod yr Aelod sy'n gyfrifol yn dangos yn glir ble yn y Memorandwm Esboniadol y ceir hyd i ofynion y Rheol Sefydlog (er enghraifft, trwy gyfrwng mynegai priodol);
- (ii) yr awgrymiadau a wnaed gan Archwilydd Cyffredinol Cymru ynglŷn â sut y gellid gwella Rheol Sefydlog 26.6(vi) i ddarparu gwybodaeth ariannol cliriach;
- (iii) cynnwys gofyniad bod yr Aelod sy'n gyfrifol am Fil yn esbonio sut y mae wedi ystyried y confensiwn hawliau dynol wrth baratoi'r Bil;
- (iv) cynnwys gofyniad bod yr Aelod sy'n gyfrifol am Fil yn darparu tabl tarddiadau.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 20

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes yn paratoi cynigion i ddiwygio Rheolau Sefydlog y Cynulliad i'w gwneud yn ofynnol bod Atodlenni Keeling ar gael i gyd-fynd â Bil pan gaiff ei gyflwyno (os yw'n cynnig diwygio'r ddeddfwriaeth sylfaenol bresennol).

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 21

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes, ar ôl cyfnod priodol o amser yn ystod y Pumed Cynulliad, yn adolygu'r angen am gynnwys lleiafswm amser yn y Rheolau Sefydlog ar gyfer craffu ar Filiau yng Nghyfnod 1.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 22

O ystyried bod y Cynulliad yn ddeddfwrfu un siambr, mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes yn paratoi cynigion i ddiwygio Rheolau Sefydlog y Cynulliad i ddarparu Cyfnod Adrodd gorfodol ar gyfer craffu ar bob Bil, oni bai bod y Cynulliad, drwy benderfyniad o fwyafrif o ddwy ran o dair, yn penderfynu fel arall.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 23

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Cynulliad a Llywodraeth Cymru yn ystyried pa mor ymarferol fyddai rhoi trefniadau ar waith ar gyfer cynnig secondiad i aelodau o staff Swyddfa'r Cwnsler Deddfwriaethol i Gomisiwn y Cynulliad.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Mae Llywodraeth Cymru yn fodlon ystyried hyn fel posibilrwydd, ond bydd rhaid ystyried a oes adnoddau ar gael yn Swyddfa'r Cwnsler Deddfwriaethol i allu gwneud hyn.

Goblygiadau Ariannol – Gallai nifer o argymhellion y Pwyllgor, pe bai'r Cynulliad yn eu derbyn, gael goblygiadau sylweddol o ran adnoddau Swyddfa'r Cwnsler Deddfwriaethol. Byddai angen ystyried y goblygiadau hyn o ran adnoddau gyda'i gilydd. Pe bai unrhyw aelodau o staff yn mynd ar secondiad, byddai Comisiwn y Cynulliad yn ysgwyddo'r costau. Fodd bynnag, byddai hyn yn arwain at leihad yng nghyfanswm yr adnoddau staff sydd ar gael yn Swyddfa'r Cwnsler Deddfwriaethol.

Argymhelliad 24

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod gwaith pellach yn cael ei wneud gan y Pwyllgor Busnes i gymorthwyo'r drafodaeth ynghylch diwygio'r Rheolau Sefydlog i'w gwneud yn ofynnol bod yr holl welliannau a gyflwynir i Fil (gan gynnwys gwelliannau Llywodraeth Cymru) yn cynnwys testun sy'n egluro eu pwrpas a'u heffaith.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor. Mae Llywodraeth Cymru eisoes wedi sicrhau bod gwybodaeth ar gael ynghylch pwrpas gwelliannau a'r effaith y bwriedir iddynt ei chael yn nhymer presennol y Cynulliad a'r tymor blaenorol.

Argymhelliad 25

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Comisiwn y Cynulliad sicrhau ei fod yn cyhoeddi crynodebau o gyfnodau diwygio pob Bil o fewn cyfnod priodol ar ôl cwblhau trafodion y Cyfnod hwnnw.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae hwn yn argymhelliad i Gomisiwn y Cynulliad ei ystyried.

Argymhelliad 26

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes yn adolygu pa mor ddigonol yw'r weithdrefn sy'n caniatáu osgoi proses graffu Cyfnod 1 a'r weithdrefn sy'n caniatáu'r defnydd o Filiau Brys Llywodraeth Cymru. Yn arbennig, dylai ystyried:

(i) ei gwneud yn ofynnol i'r Pwyllgor Busnes gyhoeddi'r rhesymau dros ei benderfyniad o dan Reol Sefydlog 26.9 i ganiatáu Bil i osgoi'r broses graffu Cyfnod 1 mewn pwyllgor, cyn pen 2 ddiwrnod gwaith ar ôl gwneud y penderfyniad hwnnw;

(ii) ei gwneud yn ofynnol i'r Aelod sy'n gyfrifol, wrth gyflwyno cynnig yn argymhell bod Bil Llywodraeth yn cael ei drin fel Bil Brys y Llywodraeth o dan Reol Sefydlog 26.95, gyflwyno datganiad yn esbonio pam y dylid ei drin felly, a'r costau a'r canlyniadau eraill o beidio â gwneud hynny.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 27

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod pwyllgorau yn anelu at:

- (i) ymgorffori trafodaeth am waith craffu ar ôl deddfu wrth gynllunio'r gwaith craffu cyffredinol ar Filiau unigol a gyfeirir atynt gan y Pwyllgor Busnes;
- (ii) ail-edrych ar eu dull arfaethedig o weithredu ar ôl i Gyfnod 4 gael ei orffen, gan ystyried materion a gododd yn ystod y broses graffu.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae hwn yn argymhelliad i Bwyllgorau'r Cynulliad ei ystyried.

Argymhelliad 28

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru a Chomisiwn y Cynulliad yn adolygu eu dulliau o ymgysylltu â'r cyhoedd am y broses ddeddfwriaethol, ac yn cyhoeddi canlyniad eu hadolygiadau erbyn y Pumed Cynulliad.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn fodlon cydweithio â Chomisiwn y Cynulliad i ystyried beth yw'r ffordd orau o ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid ynghylch y broses ddeddfwriaethol.

Goblygiadau Ariannol – Bydd y gwaith o ystyried hyn yn cael ei gyflawni o fewn y cyllidebau cyfredol.

Argymhelliad 29

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Cynulliad yn gweithio'n agos gyda'r Archifau Gwladol a Llywodraeth Cymru i wella hygyrchedd testunau deddfwriaethol Cymru. Fel rhan o'r broses hon, dylai Comisiwn y Cynulliad gyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor hwn ar y camau y mae'n bwriadu eu cymryd cyn diwedd y Pedwerydd Cynulliad.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn cydweithio â'r Archifau Gwladol i wella hygyrchedd testunau deddfwriaethol Cymru. Y weithrediaeth (sef yr Archifau Gwladol yn yr achos hwn), yn hytrach na'r ddeddfwrfa, sy'n gyfrifol am y cyhoeddi a'r hygyrchedd wedi i Fil gael ei basio.

Goblygiadau Ariannol – Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo o fewn y cyllidebau cyfredol.

Argymhelliad 30

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes yn adolygu'r broses ar gyfer Biliau Aelodau gan ystyried y dystiolaeth a gawsom gan Aelodau'r Cynulliad a'u hawgrymiadau ar gyfer gwella'r broses.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 31

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Busnes, wrth drafod y strwythur pwyllgorau sydd i'w fabwysiadu yn y Pumed Cynulliad, yn:

- (i) ystyried amryw opsiynau gan nodi manteision ac anfanteision pob un;
- (ii) rhoi ystyriaeth i brofiadau ymarferol pwyllgorau'r Cynulliad;
- (iii) cyhoeddi adroddiad am ei drafodaethau gan gynnwys ei argymhelliad terfynol.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r argymhelliad ar gyfer y Pwyllgor Busnes a bydd yn ystyried newidiadau arfaethedig i Reolau Sefydlog pan ddaw'r rhain gerbron y Pwyllgor.

Argymhelliad 32

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Cynulliad yn buddsoddi adnoddau i gasglu data sy'n berthnasol i weithrediad a swyddogaeth y broses graffu yn y Cynulliad fel ffordd o hwyluso'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau y gwneir defnydd effeithlon o amser ac adnoddau wrth ddarparu gwasanaethau i Aelodau'r Cynulliad.

Ymateb: Wedi'i nodi

Mae hwn yn argymhelliad i Gomisiwn y Cynulliad ei ystyried.

Argymhelliad 33

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gyda'r cwmni sy'n darparu'r feddalwedd ddeddfwriaeth a Chomisiwn y Cynulliad i sicrhau ei bod yn canfod ateb i'r problemau a nodwyd.

Ymateb: Derbyn yn rhannol

Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i gesio canfod ateb i'r problemau a geir ar hyn o bryd gyda'r feddalwedd ddeddfwriaeth.

Goblygiadau Ariannol – Nid yw'r costau'n hysbys ar hyn o bryd, gan y byddant yn dibynnu ar yr ateb a bennir.

Argymhelliad 34

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn archwilio'n llawn pa mor ymarferol a dichonol fyddai sefydlu Argraffydd y Frenhines ar gyfer Cymru.

Ymateb: Derbyn

Mae hyn yn rhywbeth sy'n cael ei ystyried eisoes a bydd yn cael ei archwilio yn fwy trwyadl.

Goblygiadau Ariannol – Cynhelir trafodaethau o fewn cyllidebau cyfredol. Bydd y goblygiadau ariannol yn cael eu hystyried pan wneir unrhyw benderfyniad.

Carwyn Jones AC
Prif Weinidog Cymru